

1738.

1. ¹⁷³⁸ Conrad, Franciscus Carolus: De inspectione cadaveris occisi a solis medicis peracta vitiosa nec sufficiente ad praeenam ordinariam irrogandam. . . .
2. Goedel, Joh. Willh. de: De donationibus quae judicialibus sunt inservendae tabulis et quae a relatione in istas sunt exemptae. . . .
3. Goedel, Johann Wilhelm: De origine usu et abusu juramentorum.
4. Heisterus, Laurentius: De medicinae mechanicae praesentia.
5. Kippingius, Franc. Wolffgang: De statu religionis ante pacem Ryswicensem.
6. ¹⁷³⁸ Kippingius, Franc. Wolffgang: De receptione juris publici et sumptu.

1739.

1. Goedel, Joh. Wilhelm, de: De legibus militariibus et juris prudentiae militaris utilitate

1739.

2. Rembke, Gerhardus: De immutabilitate naturalae lege

1780

1. Gortke, Petrus: Dissertatio medica, in qua conjecturae physico-medico-hydrulaticae de respiratione factae in Italia tertio ab hinc anno propontee examinentur.

2. Gortke, Petrus: De texturæ solidorum in humano corpore diversitate, eoque cognitione in via ordinanda ut medicamentis praescribendis necessaria.

3. Gubel, Joh. Willh.; de: De substitutione proprietas in Germania non exclusa.

4. Conrad, Franciscus Carolus: De senatus consulti supra nossum ^{judiciorum} Imp. Rom. Germ. Mogheim, Joh. Lorenz

5. ~~Rembke, Gerhardus~~: (Civitas suis s. p. d. : manus diem Gerhardi Rembkei . . . commentat omnesque acut. et exequias ejus cohortandas invitant promect et senatus.

1741.

1. Courard, Franciscus Cordus: De testamentis publicis,
quod L. l. epas acta.

1^a Schluegerus, Julius Cordus: De rebus ab aere et
secundum jus Hebraicum et Arabicum creditorum in
scripturam et iudicantur.

*
2. Wagnerus, Rudolphus Antonius: Nomenclator Rudolphi
Christiani Wagneri . . . commentat prorectori
et senatus

17.

2.

178

1.4

1

1

2.3

3.

4.

1

5.

2

1

3, 38f.

1739, 1

261

9

DISSERTATIO
 DE
LEGIBVS MILITARIBVS
 ET
**JVRISPRVDENTIÆ MILI-
 TARIS VTILITATE**

QVA
 INSTAR PROLVSIONIS
 NOBILISSIMOS DOCTISSIMOSQVE
DOMINOS COMMILITONES

AD PPÆLECTIONES
 IN BAIERI JVRISPRVDENTIAM MILITAREM
 PVBLICAS

QVARVM
 DIE OCTOBRIS 1739
 PRIMÈ HABEBVNTVR

HVMANISSIME INVITAT

JOH. WILHELM DE GOEBEL
 J^Ctus.

HELMÆSTADI
 EX OFFICINA PAVLI DIETERICI SCHNORRI
 ACAD. TYPOGR.

6

II.
 ia-
 pra
 us,
 ra,
 no-
 ia-
 en-
 su-
 en-
 ir-
 nur.
 dit.
 fir-
 vvs
 on-
 em

DE
LEGIBVS MILITARIBVS
ET
VARIIS DEVTIS MILI-
TARIS VITVTATE

IN
VNIERSITATE
MILITARI
SARAVIENSIS
PUBLICE

DIE OCTOBRI
1811
JOH. WILHELM DE GORBEL

HELMSTADT
ACADEMIAE

Q. D. B. V.

A Nimo non volvo, POLYBII *de militia Romana libellum*, * ARRIANI *tacticam*, MAVRTII ** *artis militaris libros*, aut LEONIS IMPERATORIS *de bellico apparatu*, VEGETII, *** FRONTINI, * POLYAENI, ONOSANDRI ** aliorumque *** de re militari & stratagematibus excutere constitui volumina:

A 2

(*) Eruditæ in POLYBII opusculum exstant notæ, quæ Lipsii nomen præ se ferunt. Huius non esse foetum, affirmat BAILLET: Sed refutatur a MENAGIO in *Antibaillet C. 28. p. 87.* Neque enim Lipsius autoris nomine obinde privari potest, quia sua maximam partem debet FRANCISCO PATRITIO, qui demilitia Romana librum italice scripsit.

(**) Sueciæ reginae Christianæ iussu, SCHEFFERVUM habuit interpretem, qui ei ARRIANVM adsociavit. Notæ, quas in utrumque, ejus labore latine loquentem scripsit, magna ex parte criticæ sunt.

(***) Hunc annotat. illustrarunt GODESCH. STEWEGH. & FRANCISC. MODIVS.

(*) In hunc FRANCISCI MODII habemus notas.

(**) RIGALTIVS in Onofandrum commentatus est.

(***) Eorum, qui circa hoc versati sunt thema, non paucos veterum æque atque recentiorum referunt catalogi *bibliotheca Thuancæ* part. II. p. 123 seqq. *Bultellianæ* p. 333. seqq. *Dubosianæ* passim. Hicæ LIPPENII bibliotheca juridica iungi potest. Sunt quoque hujus argumenti scripta quædam in *tractatu tractatum* & in *thes. Grovoviano*.

lumina: Tale namque argumentum non immerito iis, qui cum bonis litteris rei militaris * scientiam & usum combinarunt, pertractandum relinquitur. Neque viri, omnium ætatum & memoriæ clarissimi, HUGONEM GROTIUM ** puta, æternum iurisprudentiæ universalis opus, quod a duobus, inter quos versatur, cardinibus inscripsit, interpretabor: Sed iurisprudentiam militarem, quatenus iuris positivi humani partem constituit, explicabo.

Et Græci & Romani militares habuerunt leges,* quibus disciplina, qua utebantur, severissima ** innixa est.

De

(*) De septem artis militaris libris, quos Machiavellus Italico consignavit idiomate, hæc apud BAYLIVM D. H. C. tom. III. leguntur: *Machiavel publicia sept livres de l'art militaire, qui le firent passer dans l'esprit du Duc d'Urbain pour un homme très capable, pour mettre un armée en bataille; mais il eut la prudence, de n'oser jamais, essayer sa theorie, non pas même sur un escadron.* Quam vellem, ut magistri, qui arte gymnastica, & scientiæ militaris præceptis puerorum juvenumque imbuerent animos, publicis alerentur sumtibus. PLVTARCHVS de educandis liberis p. 42. SVETONIUS in *Cæsare* C. 26. Sæpe apud nos adolefcentes in scholis sunt stultissimi, quia nihil ex iis, quæ in usu habemus, aut audiunt, aut vident. Vid. a *discourse of Government, with relation to Militia's* p. 51. seqq. *L'état present de la Suede* C. XIII.

(**) De hoc omnium eruditorum principe vid. BATEVS in vita ejus, BAYLE dans le *dictionnaire* H. C. tom. II. p. 1322. *Memoires de Hollande* par du Maurier p. 433. seqq. MAGIRI eponymolog. p. 404. 405 *Histoire des ouvrages des savans du mois de juin 1688. Oeuvres mêlés de S. EVREMONT* tom. III. p. 30.

(*) ALEXANDER ab ALEXANDRO *genial. diar.* lib. II. C. 13. PLVTARCHVS *apophthegm.* p. 54.

(**) Quod primis temporibus paulo laxior militaris apud Romanos fuerit disciplina, ratio fuisse videtur, quod cives suis sumtibus militaverint.

De re militari ARRIVS MENANDER, TAR-
RVNTENVS PATERNVS, AEMILIVS MA-
A 3 CER

rint. DIONYSIVS HALICARNASS. *lib. III. C. 23.* Interim stipendia, quæ postea ex ærario suppeditata, sub initium non æque magna fuisse videntur. Pertinent huc, quæ Percennius dux olim theatralium operarum, dein gregarius miles, & coetus miscere histrionali studio doctus, in rebellionis, qua Panonicæ legiones seviebant, incitamentum, sermocinatur: *Enim vero, inquit, militiam ipsam gravem infructuosam, denis in diem assibus animam & corpus æstimari.* TACITVS *lib. I. annal. C. 17.* Peditibus militare stipendium de publico A. V. CCCXLVIII. & equitibus triennio post dari coepisse, autor est LIVIVS *lib. IV.* De aucto sensum stipendio, vide TORRENTINVM ad SVET. *Jul. Cesar. C. 26.* Prætoriani haud dubie & ostensionales militis majora fuere stipendia. Erant ostensionales milites, quos staturæ proceritas & forma commendabant. Nomina inde habebant, quod, in obsequium principis, diebus festis & solennibus soliti convenire. Dicebantur etiam CANDIDATI, quod forte, ad eminentium militari um dignitarum munera, spem haberent proximam. BVLENGERVS *de imperatore & imperio Romano. lib. IV. C. 70. 71.* Erant quoque, inquit, PANCIROLVS *in comment. ad notitiam utriusque imperii p. 61.* ostensionales milites, qui, speciosis vestibus induti, olim imperatorem comitabantur. LAMPRIDIVS de Alexandro Severo ait: *milities, quos ostensionales vocant, non pretiosos, sed specificis clarisque vestibus ornat, nec multum insignibus, aut apparatus regium auri & serici deputabat, dicens, imperium in virtute esse, non in decore.* *Script. hist. augustæ a BOXHORN. edit. P. III. p. 359.* HIERONYMVVS in vita Hilarionis iuquit: *Namque CANDIDATUS imperatoris Constantii rutilus coma, & candore corporis indicans provinciam.* VALESIVS in notis ad lib. XVI. C. V. AMMIANI MARCELLINI notat, sibi a Sirmondo communicatam esse veterem inscriptionem, Romæ in æde S. Petri ad vincula reperiendam, cuius tenor est: *HIC POSITVS EST ANTIOCHVS CANDIDATUS PRIMICER.* Duæ erant candidatorum scholæ sive ordines, alii seniores, alii iuniores dicebantur. Hi septimæ, illi sextæ erant scholæ. Ostensionales milites priori tempore militasse, ex sequentibus, quæ VICTOR *in chronico* habet, constat verbis: *Cui nepos Justiniani vocabulo fuit, candidati militia functi, ex candidato*

CER, JCTi scripsere. Eorum, quæ literis mandarunt, fragmenta tit. Pandectarum *de re militari* se conspicienda præbent. PAVLVS librum singularem *de militaribus* conscripsit *pænis*, ex quo ibidem locus quidam citatur. Aliorum JCTORUM, ad hanc rem attentia, loca sparsum Digest. tit. *de captivis &c. de re militari*

didato magister militum ordinarius constituitur. AMMIANVS MARCELLINVS lib. XV. C. V. p. 62. ait: *Sed Lanigaiso veterate tunc tribuno, quem dum militaret CANDIDATUS &c. Postea vero a militia & re militari vacasse, ex AGATHIA lib. VI. constat. Erant autem, inquit, re vera non bellatores, & rei bellica periti, sed ex cohortibus illis, quæ totum diem totamque noctem in aula principis consumunt, quos scholares vocant. Illi quidem vocantur milites, & numerorum libris & matriculis inscripti sunt. Sed plurimi sunt urbani, splendide vestiti, magnificentia causa, & imperatorii fastus ergo tantum reperti.* BULENGERVS *de imperio Romano* lib. IV. C. 29. PANCIROLVS *ad notitiam utriusque imperii* p. 102. Dubium, an sub prioribus imperatoribus ostensionales hi noti fuerint milites: Videtur tamen ex LAMPRIDIJ verbis constare, Alexandri Severi tempore non habitam rem, heri aut nudius tertius natam. Apud Romanorum imperatorum priores, Germanorum forte robora, qui eis armigeri & custodes aderant, ostensionalium militum locum habuerunt. Eos Augustus, post Varianam cladem dimiserat, ut tradit SVETONIUS *in Augusto* C. 49. SCHATENIUS *in historia Westphal.* lib. I. p. 66. Reduxit autem Tiberius. TACITVS lib. I. C. 24. Caligula quoque & Galba iis custodibus usi. SVETON *in Caligula* C. 55. 58. Galba C. 12. Ex citato Hieronymi loco conicere forte licet, seculi III & IV. imperatorios ostensionales milites plerosque, ex Germanis aliisque aquilonaribus collectos fuisse populos. *Truces & coeruli oculi, rutilæ comæ, magna corpora Germanis a Tacito adscribuntur. Iuvenalis canit:*

Coerulea, qui stupuit Germani lumina, flavam
Cæsariem & madido torquentem cornua cyrtho.

Vid. BODIN. *method. histor.* C. V.

*militari, de castrensi peculio & veteranis afferuntur.**
 Septimus quoque Theodosiani,** & duodecimus Justiniani Codicis liber varia, huc spectantia, habent placita.

Tur-

(*) Sunt etiam quædam huius argumenti *libr. IV. MODESTINI de poenis*. Sex ex MENANDRI libro de re militari in Pandectis reliquæ leges, curiosa continent, & poenas in desertores, & qui cum eis similitudinem habent, nec non veteranorum privilegia. Ex MACRI libro *de re militari* septem, in Digestis exstantia, loca potissimum de officio exercituum regentium, missione honesta, caufaria & ignominiosa, nec non de militis testamento agunt. TARENTENVM PATERNVN rerum militarium studiosissimum fuisse, BERTRANDVS in vita eius tradit. Ex quatuor, quos de re militari conscripsit libros, duo in duabus quodammodo sunt superstites legibus. Hæ aut quibusdam, qui ad militiam conducentibus rebus operantur, aliquam munerum vacationem dant, aut proditores & transfugas plerumque capite puniendos, & exauctoratos torquendos, cum non pro milite, sed hoste habentur, dicitant. In tribus legibus, quæ ex PAULI libro *de poenis militum* reliquæ sunt, statuitur, in furto balneario deprehensos ignomina mittendos esse; Nec non carceri præpositum, si pretio corruptus, sine vinculis agere custodiam, vel ferrum vel venenum in carcerem inferri passum, officio iudicis puniendum, si nescit, ob negligentiam officio esse removendum. Deinde arma alienasse, grave esse crimen, & eam culpam desertioni exæquari.

(**) Illustrandis hæc materiis admodum inserviunt CUVIACVS in *observat.* CORASIVS *epist. quest.* FORCAT *necyomant* & PETRVS FABER *semestr.* passim, BRISSONIVS *lib. II. select. C. 6. & 7.* lib. III. C. XI. ALEX. ab ALEXANDR. *genial. dierum C. 12.* PITHOEVS *lib. I. advers. success. C. 15. & in notis ad fragm. Ictorum p. 7.* GVIBERTVS *quest. iuris lib. III. C. I. & lib. II. inarrat. C. 9.* CAELIVS PHODIGINVS *lib. II. lect. antiq. C. 37.* AVRPACH *lib. II. allegat. C. 38.* ALCIATVS *parerg. C. 14. lib. I. & de re militari & militaribus officiis*, nec non DVARENVS *lib. I. disputat. C. 4.*

(*) Eruditissimæ hic Jacobi Gothofredi evolvi merentur notæ.

Turcis quoque suæ sunt leges militares. * Habent

(*) Sequentes has de militari Turcarum iure hic annexere liceat positiones. Bellum, iuxta Mahumedanorum definitionem, est certamen cum hominibus, a Muhamedica alienis fide, vel immorigeris, initum religionis causa. Quum Mahumedes errores suos spargere inciperet, ab omni abstinendum bello, suadebat, sic ut ipse fugere, quam hostibus resistere maluerit: Oppibus vero & viribus auctior, tantum quatuor anni mensibus, prioribus nempe duobus, & posterioribus totidem belli mala, quiescere voluit, ita tamen, ut in his quoque in eos, qui mensium illorum sanctitatem non agnoscunt, arma sumi possent.

Nihil in orbe præstantius dicunt, quam ad bellum contra infideles, quo nomine iis veniunt, qui a Mahumedana alieni sunt religione, se accingere, & qui in ea occiduntur, *semita Dei*, uti Martyres, occumbere. Ex Corani sententia, qui in bello pro religione perierunt, non mortuos esse, sed vivere, dicunt. Juvat, quæ hanc in rem apud *B V S B E Q V I V M* *epist. I.* leguntur, adiungere: *Habent hoc in opinione, inquit, Turcæ, ut, nullorum animas maiore compendio in coelum evolare credant, quam virorum fortium, qui in bello ceciderunt, pro quorum incolunitate virgines quotidie ad Deum preces & vota faciunt.*

Si contingit, infideles in Mahumedanorum irrumpere terras, omnes quidem, nequidem foeminis exceptis, ad arma corripienda sunt obstricti. Quod si vero bellum aliis inferunt, religionis propagandæ ergo, unusquisque se illi immiscere non tenetur, sed sufficit esse numero, ut hostem superare queat.

Qui hanc amplecti vult militiam, oportet, 1) *masculus, non foemina sit aut hermaphroditus, 2) pubes, 3) mentis compos, 4) liber, 5) non senex, 6) non rei bellica imperitus, 7) nec coecus, nec mancus, ita ut nec pedibus incidere, nec equo vehi possit 8) nec eger, aut mutilus, vel impotens. Nemo propter leviores morbos a militia se excusare potest. Dubium est, an illis confligans substitutum mittere possit. 9) Militaturus sibi de armis aliisque in bello necessariis prospicere debet. & familiae sue, quam domi reliquit, victu & amictu. 10) Debet sibi prospicere posse de iumento; quod si non possit, non tenetur ad bellum. 11) Militanti, ere alieno obstrictum esse, non licet, si tempus præstitutum solutioni præterlapsum sit, & creditor solutionem petat.*

ipse autem solvere possit. 12) In liberis militaturis parentum consensus requiritur, nisi etiam invito id princeps iusserit.

Tria sunt hominum genera, quos bello Mahomedani persequi tenentur; nempe 1) illos, qui a Mahomedanorum defecerunt religione, & principi rebelles facti; 2) eos, qui Harbii dicuntur, & sunt illi, qui, præter Deum, etiam solem, lunam & idola colunt, aut qui nullum Numen reverentur; 3) istos, qui librum aliquem pro divino habitum, ut suæ religionis normam, sequuntur. Tales sunt Christiani, Judæi & Persarum illi, penes quos liber ZEND in maximo est pretio. Hi *populus libri* alcoranica phrafi dicuntur.

In terris turcico imperio subiectis Persæ tantum, Magorum affectæ, Judæi & Christiani tolerantur, his tamen sub pactis: ut 1) Annum tributum DINAR, id est aureum nummum, qui 72. grana hordeacea pondere æquat, præsent. 2) Tempa adesse sacras ne in illis locis, qui a Mahomedanis conditi sunt, exstruant. 3) Mahomedanorum ædificia vicine ipsi Christianorum ædomus, altitudine nec æquent, nec superent. 4) Ne equo vebantur: mulo vel asino insidere liceat; ea tamen lege, ne cruribus insideant divaricatis, ut mares facere solent, sed ad instar feminarum; 5) Vt in magno hominum confluxu Mahomedanis obviam venientibus cedant. 6) Vt vestibus a Mahomedanis distinctis sint induti, & quidem Christiani circa humeros panniculum adsuant cinericium, Iudeus flavum, & Persa nigrum vel rubrum. Præterea cingulo coriaceo, & capitis tegumento distincto utantur. Femine autem loro vel panniculo, extrinsecus conspicuo distinguantur, & soleis calcæis diversicoloribus, ita ut unus niger, alter albus vel ruber sit. 7) Vt in balneis, si ibi quoque Mahomedani lavantur, distinctionis causa torques stanneos, æneos, vel ferreos, non alios gerant. 8) Vt sibi caveant de enormibus peccatis, uti vini & sülle usu, concubitu cum matre, aut filia, adulterio, furto &c. 9) Ne Mahomedanos ad suam religionem seducere tentent. Ne festa sua publice celebrent. Ne veteris aut novum testamentum clara voce legant, aut cantent, vel campanas pulsent. 10) Ne de Deo aut Mahomede cum contemptu loquantur. 11) Ne novi aliquid moliantur contra rempublicam. 12) Ne absque licentia in templum Mahomedicum ingrediantur. 13) Ne in ditionem Mæccæ veniant. Quinam huius ditionis sint termini RELANDVS de iure militari Mahomedanorum p. 9. docet. 14) Ne in Hiziaas commorentur. Hæc regio

regio Medinam & Jemanam precipuas habet urbes. Sanctitate itaque Meccano cedit territorio, quippe quod nec intrare, nec per illud iter facere, aliis, quam Turcicæ religioni addicis, licet.

In bello Turcis necessaria dicuntur, quæ sine peccato omitti nequeunt: *Vt, 1) antequam infideles (ex eorum opinione,) oppugnent, eos convertere studeant ad Mahumedanismum; 2) Ex principis iussu ad bellum proficiantur, etiamsi illos duello certare iuberet; 3) Hostes, qui propiores sunt, prius aggrediantur, quam remotiores; 4) Vt bello abstineant, quamdiu se hostibus impares vident.*

In bello cavendum: *1) Ne quatuor mensibus sacris, ut supra monitum, adversus illos, qui mensium illorum sanctitatem agnoscunt, ut sunt Persæ, Turcæ, Indi, Tartari, arma sumantur. 2) Non licet alicui, sine principis (Iman) consensu, cum aliquo ex inimicis singulare inire certamen. 3) Cedere aut fugere in prælio non licet, nisi hostium copia plus duplo excefferint Mahumedanorum copias, quamvis præviderint se impares futuros. 4) Foeminas infidelium & infantes & stultos & hermaphroditos, etiamsi iis opem ferunt, interficere vetitum est, licet alii hoc prohibitum negent, si hosti opitulentur. 5) Senes, & homines vel corpore vel animo imbecilles, qui nec viribus, nec consilio prædesse queunt, occidere non licet; at servi infidelium, si & ipsi pugnent, occidendi sunt. 6) Legatos infidelium sive maiores, sive minores occidere vetitum. 7) Nasum & aures hostibus præcidere, non licet. 8) Nec de præda aliquid celare. 9) Nec hostes inopinatos aggredi, vel interficere, postquam princeps ipsis vitam conceffit. 10) Nec, post factas inducias, eos oppugnare. 11) Nec flumina aut aquas veneno inficere, si aliis modis hostes superari possint. Sunt tamen, qui putant, ad hoc neminem esse obligatum, aut tantum ad illas spectare terras, in quibus Mahumedani esse creduntur.*

Quæ secundum Sunnam, id est, traditionem, requiruntur sunt: *1) Vt ab omnibus ad prælium paratis, ante confictum, preces ad Deum fundantur, quibus olim Mahumed usus fuisse fertur. Formulam vide apud RELAND p. 24. 2) Vt princeps a suis promissum exigat, se non cessuros in prælio, & per exploratores sollicitè in hostium vires inquirat. 3) Vt die Jovis cum exercitu rite disposito, & in agmina & coheres diviso, proficiatur, dato signo, quo se noctu ab hostibus queant distinguere.* In rationem

tionem, quod dies Jovis sit electus RELAND p. 24. inquit. 4) *Vt suos ad constantiam & fortitudinem excitet.* 5) *Vt cum viris prudentibus consilia ineat.* 6) *Vt lento gradu cum exercitu incedat, nisi res aliter postulet.* 7) *Vt, si fieri potest, castra metetur in illis locis, ubi copia aquae & pabuli haberi potest.* 8) *Vt si oneri ferendo iumentum imparsit, illud sublevet, & oneris partem in aliud transferat.* 9) *Vt, si optio datur, non consiliat ante meridiem, sed post preces pomeridianas.* Eo enim tempore portae caeli apertae esse creduntur.

Quae omittere bonum, non autem prohibita esse dicuntur. 1) *Patrem infidelem sua manu interficere.* 2) *Hostem notu aggređi sine necessitate.* 3) *Pugnare ante meridiem;* 4) *Nervos sive suffragines pedum iumentis suis succidere, nisi profint, etiam si illa exercitum sequi non possent. Praestat illa interficere; sed iumentis hostium nervos succidere licet.* 5) *Hostem captum in carcere detinere, donec fame moriatur.* 6) *Arces & ades diruere, aquas immittere vallis, ex luto vel argilla exstruere, machinas ignivomas in hostem conicere, domos excurrere, & arbores, praecipue dactyliferas evertere, si alio modo hostis superari possit.* 7) *Sine consensu principis inter duos exercitus medium se interponere, & ibi pugnare.* 8) *Jumenta hostilia post peractum praelium, occidere, at in ipso praelio licet.*

Ea quae licita, verum etiam omitti possunt, sunt haec: 1) *Principi licet ex armamentario publico, vel ere suo militibus arma dare.* 2) *Eidem licet ad bellum conducere infideles, qui sub tutela eius, certo pretio per soluto, degunt.* 3) *Licet omnia tentare, per quae victoria speratur, uti urbes & domos excidere, ignem in castra aut ades hostium iniicere, arbores solo evellere, aquas veneno inficere, aut eas solo hostili immittere, ut submergantur, nulla habita ratione feminarum, infantium, mercatorum, aut captivorum Mahumedanorum, qui inter hostes versantur.* Plures alias constitutiones militares, ex Mahumedanis scriptoribus collectas, refert RELAND L. C. p. 27. seqq. Ex quibus has tantum adhuc notare liceat. 1) *Copias auxiliares ex infidelibus adsciscere licet, modo ne tanto sint numero, ut, a Mahumedanis deficientes, pares iis aut superiores esse possint.* 2) *Quicumque vires hostium & victorias nimis extollit, & Mahamedanorum extenuat, animosque militum labefactat, e castris removendus est.* 3) *Mahamedanus, qui infidelem captum occidit, sine consensu principis, panam meretur, non tamen mortis reus est,*

bent & tales alia quoque orbis gentes,* five scriptas, five non scriptas. Veteres quoque Germani in militares leges impingentes, pro delicti gravitate aut levitate, pœnis plectebant. *Distinctio pœnarum ex delicto, proditores & transfugas arboribus suspendunt, ignavos, & imbelles, & corpore infames, cœno ac palude iniecta, insuper crate mergunt. Diversitas illuc respicit, tanquam scelera ostendi oporteat, dum puniuntur, flagitia abscondi. Sed & levioris delicti, pro modo pœnarum, equorum pœcorumve numero convicti multantur.***

Imperatores regesque veteres ex Francis & Germanis legum militarium conditores fuisse, extra ambiguum ponendum. Inter capitularia quædam hujus commatis occurrunt sanctiones. Leges militares

aut pretium redemptionis persolvere cogitur. 4) Captivi dum generum sunt, vel mares vel femine. Femine statim ac capiuntur. servæ sunt, quamvis in ipso conflictu exercituum non capiunt. Eodem se modo res cum impuberibus habet; Puberes autem vivi omnes in proelio debent occidi, nisi Mahumedanifimum sint amplexi. Circa hos autem captivos optio datur principi, an decollare, an vero manibus pedibusque truncare, atque ita, sanguine emissos, neci dare. At si post proelium in manus Mahumedanorum perveniunt, non occiduntur. Quomodo præda sit dividenda vide apud RELANDVM L. C. §. 19 scq.

(*) Anglorum militares leges in libro, qui inscribitur: *An Historical and political discourse of the Laws and Government of England, collected from some manuscript notes of SELDEN by NATHANIEL BACON of Gray.* Inter Russorum statuta, quæ MAIERBERGII itinerario adherent, sunt, quæ ad milites pertinent.

(**) TACITVS in Germanic. C. 12. *Conringiana* tom. V. p. 292.

res, quas Fridericus I. sanxit, reliquæ sunt. *
 Adfunt quoque Friderici III. ** & Maximilia-
 ni I. *** Maximiliani II. & imperii bellicæ con-
 stitutiones recessui imperii Spirensi de anno 1570.
 sub nomine der Neuter und Zuffnechts Bestallung/
 insertæ sunt. Subsequentium imperatorum & Ger-
 manix principum hujus generis ordinationes, nec
 non exterorum regum militaria placita LVNIGIVS
 congesfit. * Ludovici XIV bellicam valde augent glo-
 riam *reglements & ordonances, pour les gens de guer-
 re*, quæ pluribus continentur tomis. Laude inpri-
 mis dignum, quod severissimis sanctionibus miseros
 agrestes a militum, hibernis & metatis gaudentium,
 oppressionibus, tutos reddere molitus sit. ** Propu-
 diofa

B 3

(*) Apud RADEVICVM lib. I. C. 36. p. 762. seq. tom. VI. *script. Ital.*
 & GVNTHERVM in *Ligurino in collect. Reuberi* p. 384. seq.

(**) LVNIG *corp. iur. milit. p. I.*

(***) GOLDASTVS tom. II. *constit. imperial. p. 116. 117.* LVNIG
corp. iur. milit. p. 3. Quod genuinæ sint, dubitatur.

(*) Principum nonnullorum militares constitutiones iunctæ sunt
 PAPPÏ, STALBURGERÏ, HOYERÏ, SCHWARTZÏ, & *aucti*
emendatiquæ, duabus partibus 1682. comparantis, *corporibus iu-*
ris militaris, aut ibidem citatæ.

(*) RECVEIL *concernant les gens de guerre* tom. I. §. XXXI. p. 43.
 76. 77. Sa Majesté veut & ordonne, que tous Chefs Officiers &
 soldats de ses troupes, tant de cheval, que de pied, Francois & e-
 trangers vivent dans les lieux, qui leur sont destinés pour gar-
 nison, dans la discipline & police, portés par les ordonances &
 reglemens militaires, & qu' ils paient de gré à gré tout ce, qui
 leur sera fourni, sans neane d' moins excéder le prix des trois der-
 nières marches tenus es lieux de garnison, & ce par le moien des ap-
 pointemens & soldés, qui leur sont ordonnes par sa Majesté;
 à la reserve toutefois de l' utancile, consistant au lit garni, de
 lincculs & place au feu, & à la chandelle de l' Hote, selon sa com-
 modi-

diola, militarem virtutem prorsus enervantia profibula, a copiis suis exulare iussit.* Judicia militaria prudenter ** disposuit. Copiis, licet hostile ingressæ territorium fuerint, accuratam præcepit disciplinam. *** Insignia quoque sunt iussa, mili-

modité. Laquelle utancile sa Majesté entend, qu' elle soit fournie gratuitement, sans qu' elle puisse être converti en argent. Penes Romanos salgamum, culcitra, lignum & oleum comprehendisse, ex L. un. C. de salgamo hospitibus non prestando constat. Constantii hæc est constitutio, non Constantini, ut recte monet contra BALDVINVM IACOBVS GOTHOFREDVS ad l. 2. C. Theodosiani de salgamo. In lege i. C. Theodosiani, qua milites, salgamum exigere, prohibentur, ultro tribui seu præstare permittitur, de oleo & ligno aliisque huiusmodi dicitur: Lege 3. autem eiusdem tit. hæc leguntur: Nemo militans a suo hospite salgami aliquid nomine postulet, id est ne lignum, aut oleum, culcitras postulant. Sub salgamo haud dubie etiam sal intellectum, quanquam huius apud SPARTIANVM in Pescennio nigro mentio non iniiciatur: Et revera, inquit historicus p. 211. apud BOXHORNIVM, in re militari vehemens fuit. Nunquam sub eo miles provincialis lignum, oleum, operam extorsit. Contra apud VOPISCVM in Aureliano C. 7. salgami partibus sal accensetur. Vid. GOTHOFRED. ad D. L. 3. ubi de vocis salgami origine agit, & sub eo etiam acetum fuisse inclusum, tradit. Non tamen salgami partem scorta & meretrices faciunt. Id lege 12. C. Theodosiani sequentibus exprimitur: Hoc prospectum est, ut infausa hospitalitatis præbitio tolleretur. Fateor, eruditos circa huius legis interpretationem dissentire. Græci, notante CUIACIO ad L. 6. C. Iust. de salgamo & ex eo referente IACOB. GOTHOFREDO in comment. ad C. T. ita interpretantur: si id petatur, ut hospites friggillent equos. Salgamum nostrates vocabulo Servies expriment Solet sub eo intelligi Sals, Esig, Pfeffer, Holz, Licht, Wette & Obdach, quod tamen potius ad metata. Vid. ordinat. militares apud LVNIGIVM.

(*) L. C. p. 471.

(**) L. C. p. 141. 151. 152.

(***) Reglements & ordonances du Roi tom. II. p. 41.

ti Belgico, sub Guilelmi Angliæ regis auspiciis stipendia merenti, data. *

Germani veteres, quorum respública omnes propemodum militares erant, litterarum fuere incuriosi & contentores, remque ac virtutem militarem ab arte & scientia abhorrere, credebant. Hinc a Romanis, si eorum res in proelio inferiores fuere, plerumque non virtute, sed disciplina militari vincebantur. Gregarii plerumque Romanorum milites, & officialium ** nonnulli, plane non imbuti fuerunt litteris, & hi ignorantia privilegio, quod militibus in jure nostro tribuitur, occasionem præbuerunt. Illustri nobili & honestiori loco nati, ad militaria tyrocinia, elegantiorum litterarum & jurisprudentiæ studia afferebant. His & fumosis majorum imaginibus, quibus, ad præclare agenda, incitabantur, adminiculis, militaribus mox ex cedebant ephoebis, & ad bellicas evehebantur dignitates.

Nihil in nobili etiam milite turpius esse potest, ignorantia. Virtus & eruditio magis in clarorum natalium

(*) *Recueil des ordonnances militaires de sa Majesté Britannique pour le règlement des troupes, qui sont au service de leurs H. P.*
Ad ius militare Hollandicum PAPPVS notas edidit.

(**) Ad horum haud dubie classẽ spectant Aufidius Rufus, præfectus castrorum, diu manipularis & centurio Lucilius, cui militaribus facetiis *Cedo alteram*, vocabulum indiderant, quia fracta vite, in tergo militis, alteram clara voce, ac rursus aliam poscebat. TACITVS *annal. lib. I. C. 20. & 23.* Bonæ litteræ ferociam corrigunt, commodos placidosque insinuant mores, suum cuique tribuere docent, ingenium, iudicium, ac faciundiam instruunt. Clemens Iulius perferendis militum mandatis idoneus habebatur, ob promptum ingenium.

talium homine, quam in alio elucescit. *C'est n' est pas, que la vertu ne soit a estimer dans tout le monde, mais elle a toujours beaucoup plus de lustre dans une personne de naissance.* * Dolendum, litterarum nunquam ocores, ex desperatione quasi, aut murcia eo securius litaturos, militiae nomen dare. Sed cogitent hi, se a musarum filiis, castra sequentibus, & fama & dignitate infinitis propemodum numeris superatum iri: ** Propria experientia, multos requirit annos, subsidiaria, quae ex rerum gestarum commentariis haurienda compendiarium, si propria quodammodo accedit experientia, ad magna tendentibus praebet iter. Heroem maximum, Eugenium, Sabaudiae principem, aequae ac Montecuckelium, qui solus Turenii artes eludere valuit, scientiam militarem plenis manibus ex veterum lectione hausisse, dicunt. Historiarum oculus est geographia.

Quantum homini militari dedecus est, non solum mathematicarum disciplinarum, sed & recentiorum in primis temporum, & patriae, vicinarumque regionum, in quibus facilius contingere potest bellum, esse ignarum. Principes hodie tam in legationibus, quam consiliis *** militares adhibere solent viros

(*) Memoires de Mr. L. C. B. R. p. 20.

(**) Sagum cum toga iungi potest, sed non cum indumento episcopali aut clericali. Vid. ZIEGLERII dissert. cui titulus: *Episcopus miles.*

(***) De Alexandri Severi notabili, eligendi consiliarios, modo haec apud LAMPRIIDIVM p. 343. edit. leguntur: *Fuit praeterea illi consuetudo, ut si de iure aut de negotiis tractaret, solos doctores & discretos adhiberet; si vero de re militari, milites veteres ac senes, & bene meritos, & locorum peritos, ac bellorum & castrorum, & omnes literatos, & maxime cum primis historiam scientes.*

viros. Balbutient hi & impingent, si naturæ donis non ex vivis & mortuis magistris incrementa addidere. Absit tamen, me velle, ut Martem sequens se totum libris addicere, & illis immori debeat. * Exercitiis quoque & conversationi honestæ & utili aliquid dandum. Meum jam non est, ea, quæ homini ad militares adspiranti dignitates addiscenda sunt, investigare. ** Id tantum adhuc monebo, sine jurisprudentiæ militaris scientia vix officio, quando in militare adhibebuntur judicium, recte functuros. *** Nam legum positivarum, ex quibus militares pleræque deciduntur causæ, vis & potestas, memoriæ mandari debet judiciali.

C

Pri-

(*) *Un pedant enyoré de sa vaine science,
Tout herissé de Grec, tout bouffi d'arrogance,
Et qui de mille Auteurs retenus mot pour mot,
Dans sa tête entassez, n'a souvent fait qu'un sot,
Croit, qu'un livre fait tout, & que sans Aristote
La raison ne voit goutte & le bon sens radote*
BOYLAV dans la quatrième satire.

(**) Vid. BIERLINGII *dissert. de eruditione politica* oder von cavallierement studieren.

(***) Iudicium militare dividitur in criminale & civile Krieger Recht. Illud dividitur in capitale & non capitale Cammer Recht. Capitale aliud est ordinarium Malefiz-Recht, aliud extraordinarium. Hoc subdividitur in statarium im Stand Recht, & hastatum Spies Recht. SCHROEDERI *dissertatio de auditoribus* p. 67. Quæ ad processum, in iudicio militari observandum, attinent, a BURGERO *observ. milit.* 98. cent. 2. OBRECHTO *de disciplina militari* thes. 156. seqq. traduntur. Adde CIESII *sciagraph. iudicii milit. criminal. ordinari.*

Privilegia (*) quibus milites gaudent, superiorum sunt placita, non a natura determinata.

Inter militaria privilegia sunt, 1) Quod milites ius civile ignorare queant. L. final. C. de iure *deliberandi*. MEIER *de privileg. militum* thes. III. Eo hoc extendunt privilegium, ut iuris ignorantia militibus etiam ad lucrandum & acquirendum proficit, ZIEGLER *de militum privilegiis* §. 5. Hanc iuris ignorantiam ad gregarios potissimum spectare milites, & leges non militares concernere, opinor. *tit. ff. C. de re militari*.

2) Milites, ex hodierna praxi, in omnibus causis civilibus & criminalibus, etiam non, militariibus, privilegiatum habent forum. Potest tamen magistratus loci, ubi miles delinquit, eum in captivitate agere, & tam diu custodire, usque dum extradatur. Nec milites in causis, antequam miles factus, coram alio iudice pendentibus, ad forum suum privilegiatum provocare potest. CUIAC. ad C. *penult. X. de fore competente*. Causae militum matrimoniales consistoriis permitti solent. Vid. ZIGLERVS L. C. & mea *de iudice militari dissertatio*.

3) Solet tamen, ad militum causas matrimoniales diiudicandas, praesertim si in castris agunt, peculiare quandoque stabiliri consistorium. Iudicia, ad militarem spectantia disciplinam, etiam diebus dominicis & festivis celebrari possunt. L. 9. ff. de feriis ENENKA *de privilegiis lib. 2. privileg. 3. n. 10.*

4)
(*) De privilegiis exstat MEIERI dissertatio, cui tamen longe antecellit, quam de eodem argumento ZIGLERVS conscripsit.

4) Miles non cogitur inuitus dicere testimonium, si inde a signis vel muneribus avocaretur. l. 3. §. 6 & L. 8. ff. de testibus.

5) Etiam, post rem iudicatam, militem exceptiones opponere posse peremptorias, licet non sint in continenti liquidæ, dicunt; ita ut ad hoc restitutione in integrum non indigeat. ZIGLER. L. C. §. XVII. MEIER L. C. th. 18.

6) In conditione indebiti non militi indebitum alleganti, sed adversario eius probatio debiti incumbit. l. 25. §. 1. ff. de probat.

7) Miles, ad peram & faccum usque, non potest excuti, sed ad quotidianum victum, necessaria ipsi salva esse debent. ZIGLER L. C. §. XX. Sunt tamen, qui putant, hoc militum privilegium in praxi non observari. In ducatu Brunsvicensi lege constitutum, militum stipendia arresto, quod vocant, constringi non posse.

8) Arma militum plane pignori capi non possunt, & stipendia eorum, ex causa rei iudicatæ, non, nisi creditori aliunde satisfieri nequeat. L. 4. C. de execut. rei iudicatæ. IOSEPH. GIBALLEN de usuris.

9) Res militis pecunia emtæ ab eo vindicari possunt L. 8. C. de rei vindicat. ZIGLER de privileg. militum §. XXIV. MEIER de privileg. militum thes. 13.

10) Militum res, etiam si, ad vectigales cippos, earum professio non sit facta, in commissum non cadunt. L. 3. C. de vectigalibus. Interim a vectigalium

ijum præstatione non sunt immunes L. 7. C. de ve-
tigal. & commiss.

11) Miles a tutelari munere penitus excluditur.
§. 14. I. de excusat. tutor. Hoc ad milites, qui in mi-
litaribus versantur occupationibus, restringendum
puto. Ceterum, qui in otio vivunt, se excusare
posse, videntur.

12) De privilegiato militum testandi modo, hæc
L. I. ff. de testam. militari leguntur: *Faciant (militēs)
testamenta quomodo volent: Faciant quomodo poterint,
sufficiatque, ad bonorum suorum divisionem faciendam,
nuda voluntas testatoris.* Miles in acie, aut in pro-
cinctu ad configendum, sine omni teste, testamen-
tum condere potest. In castris duos adhibeat, necesse
est. Extra castra iure communi testatur. ZIGLER
§. XXIX.

13) Non est necesse, ut in militari testamento
testes sint rogati. Testamenti scriptura notis & sigillis
perfici potest. L. 2. & 40. ff. de militari testamento.

14) Miles potest ex parte testatus, ex parte in-
testatus decedere. L. 6. 19. ff. de militari testam. Potest
quoque, sciens se liberos habere, eos impune præte-
riri L. 9. C. de militari testamento, & talis præteritio
pro exheredatione habetur. Sic & miles liberos sine
causa exheredare potest, nec contra patris militis
testamentum a filio, licet sit miles, inofficiosi testa-
menti querela institui potest.

15) Miles codicillis directo hereditatem dare po-
test, non autem paganus. §. 2. J. de codicillis. Nec non
plura eius testamenta simul valent. 16)

16) Potest filio impuberi pupillariter substituere, etiamsi substitutum sibi heredem non scribat. L. 2. §. 1. ff. de vulgari & pupillari substituit. Deinde etiam ultra annos impubertatis pupillariter, si ita loqui liceat, substituere potest.

17) In testamento militari Falcidiae & Trebellianicae detractio non habet locum. L. 17. ff. ad L. Falcid. L. 12. C. de testam. milit.

18) Filius familias de peculio castrensi pro lubitu disponere, & de eo testamentum condere potest.

19) Miles, licet hereditatem sine inventarii beneficio adierit, ultra vires hereditatis non tenetur. L. 4. §. 1. ff. de iuris & facti ignorantia. L. f. pr. C. de iure deliberandi. MEIER l. C. thes. 16.

20) De viventis quoque hereditate milites pacisci possunt. L. 19. C. de pactis.

Quae de necessitate jurisprudentiae militari dixi, non ad eos, qui in iudicio militari tantum numerum facere, & ex ore iudicis militaris, quem auditorem vocant, penitus pendere volunt, spectant. Id omni dubio procul est, iudicem hunc, auditorem (*) putes, jurisprudentiae militari non limatum, sed penitus imbutum esse debere, cum quasi totius iudicii oraculum sit. Dolendum sane, iudicis militaris nonnunquam spartam talibus obtingere, ad quos

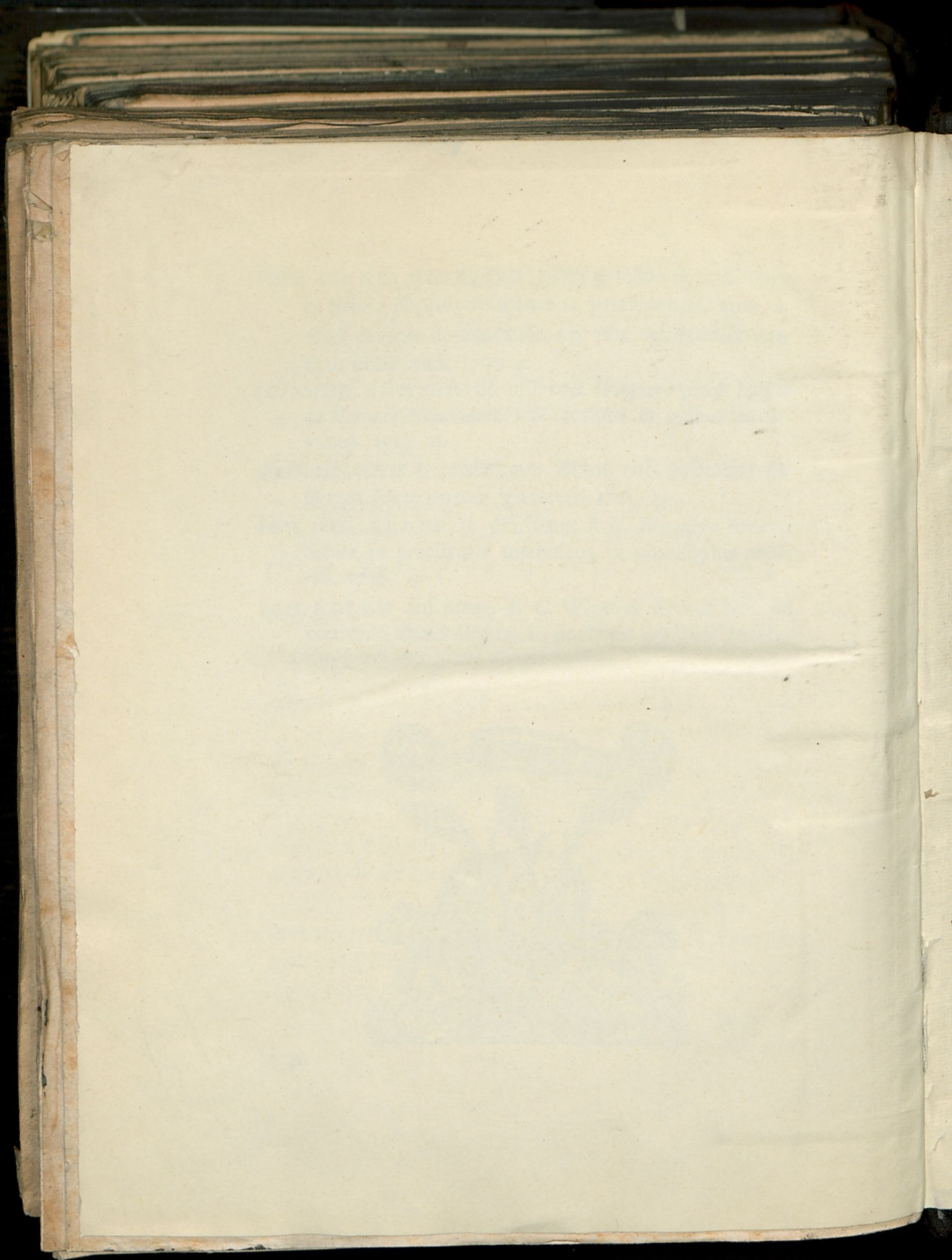
COC-

(*) Ad hunc formandum SCHROEDERI & mea de iudice militari sive sculteto spectat dissertatio. Iunge SPATENII auditorem & SWENDI discursum militarem cum annotationibus LOBRINI. H. C. K. in Auditeur reglement, & GRUBERI Kriegs- Disciplin.

COCCEII dissertatio de *judice jus ignorante* pertinet. Denique iuri operam navantibus, qui a militari prorsus vita, ut & auditoris munere abhorrent, a jurisprudentiæ militaris studio non abstinendum. Multis enim modis contingere potest, ut militaris causæ patronos agere debeant. Tanta igitur juris militaris necessitas me commovit, ut, jurisprudentiam militarem, ad BAIERI ductum, futuro semestri, publicis explicare prælectionibus, decreverim. Faxit Deus, ut labores mei, quos, sub divinis auspiciis, statuto inchoabo die, exoptatum consequantur finem.

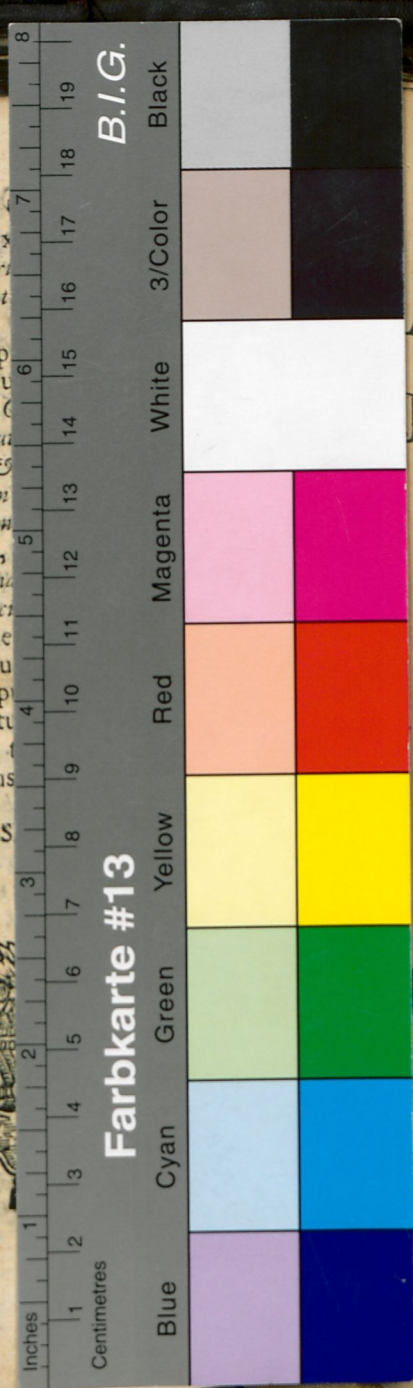

Helmsedt, Diss., 7738/41

X 2309199

1739, 1
3, 33f.
261
g
/

DISSERTATIO
DE
LEGIBVS MILITARIBVS
ET
IURISPRVDENTIÆ MILI-
TARIS VTILITATE

QVA
INSTAR PROLVSIONIS
NOBILISSIMOS DOCTISSIMOSQVE
DOMINOS COMMILITONES
AD PPELECTIONES
BAIERI IURISPRVDENTIAM MILITAREM
PVBLICAS

QVARVM
DIE OCTOBRIS 1739
PRIMÆ HABEBVNTVR

HVMANISSIME INVITAT
IOH. WILHELM DE GOEBEL
Jctus.

HELMAESTADI
OFFICINA PAVLI DIETERICI SCHNORRII
ACAD. TYPOGR.